

Profesor Tadeusz Dominik (1909-1980)

TOMASZ MAJEWSKI, IRENA MAJCHROWICZ

Instytut Botaniki PAN, Warszawa
Instytut Ekologii i Ochrony Środowiska Akademii Rolniczej, Szczecin

Majewski T.; I. Majchrowicz: (Institute of Botany, Polish Academy of Sciences, Warsaw, Al. Ujazdowskie 4, Poland; Institute of Ecology and Environment Protection, Academy of Agriculture, Szczecin, Słowackiego 17, Poland). *Professor Tadeusz Dominik (1909-1980)*. Acta Mycol. XXII (1): 53–65, 1986.

A biography of prof. dr Tadeusz Dominik (1909-1980), professor of Agriculture Academy in Szczecin, an investigator of mycorrhize soil fungi, particularly keratinophilic and phytopathogenic fungi.

Rozwój badań nad grzybami w akademickich ośrodkach polskiego Wrocławia i Szczecina związany jest z wieloletnią, aktywną i twórczą działalnością prof. Tadeusza Dominika, i wiele zawdzięcza jego talentom naukowym, organizacyjnym i dydaktycznym.

Tadeusz Aleksander Dominik, syn Piotra Dominika, nauczyciela rzeźby w szkole rzemieślniczej, i Eweliny z domu Pietren, urodził się 7 listopada 1909 r. we Włocławku. Uczęszczał tam do Gimnazjum Państwowego Ziemi Kujawskiej i zdał egzamin dojrzałości typu humanistycznego w 1928 r. W latach 1928-1932 studiował botanikę na Wydziale Matematyczno-Przyrodniczym Uniwersytetu Poznańskiego, uzyskując dyplom magistra filozofii w zakresie botaniki. W 1932 r. odbył trzymiesięczną praktykę fitopatologiczną pod kierunkiem dra Ludwika Garbowskiego w Wydziale Chorób Roślin PINGW w Bydgoszczy. Później — w latach 1937-1939 — studiował także leśnictwo na Wydziale Rolniczo-Leśnym UP (dyplom

magistra nauk leśnych uzyskał w 1945 r.). Swoje studia uzupełnił praktykami w zakresie fitopatologii i mikrobiologii gleby, odbytymi w latach 1935-1936 w Centre National des Recherches Agronomiques w Wersalu (pracował tam u profesorów E. Foëx i L. Arnaud), oraz praktykami leśnymi w polskich i niemieckich nadleśnictwach w latach 1938 i 1939.

Pracę naukową rozpoczął Tadeusz Dominik w 1930 r. jako młodszy asystent Zakładu Botaniki Ogólnej UP pod kierunkiem prof. Adama Wodziczki. Od chwili ukończenia studiów botanicznych aż do wybuchu wojny pracował w tym samym zakładzie na stanowisku starszego asystenta. W 1936 r. uzyskał na Wydziale Matematyczno-Przyrodniczym UP tytuł doktora nauk ścisłych w zakresie botaniki. Promotorem jego pracy doktorskiej „Badania nad mykorhizą niektórych obcych drzew iglastych aklimatyzowanych w Polsce” był prof. A. Wodziczko.

Wojna przerwała działalność naukową Tadeusza Dominika. W początkowym okresie okupacji był pomocnikiem leśniczego w Szymonkach pod Rawiczem, później (w latach 1940-1945) pracował — także jako leśniczy — w Garten und Friedhofsamt w Poznaniu. W roku 1943 został aresztowany przez Gestapo i uwięziony w Forcie VII za nielegalne udzielanie pomocy chorym.

Po ustaniu działań wojennych Tadeusz Dominik przystąpił energicznie do odbudowy życia naukowego w zachodniej Polsce. Zabezpieczał przed rozgrabieniem mienie Uniwersytetu Poznańskiego, organizował w ramach PCK pomoc lekarską dla pracowników uniwersyteckich i ich rodzin, był członkiem komisji konstytucyjnej nowo powstałej Politechniki Poznańskiej. Jako członek Wojewódzkiej Komisji Zadrzewień opracowywał plan rozmieszczenia lasów w Wielkopolsce. Redagował wychodzące w Poznaniu czasopismo „Przegląd Leśniczy”. Jednocześnie związał się ze Szczecinem, gdzie krótko przebywał w 1945 r. uczestnicząc w przejmowaniu tego miasta przez polskie władze i w organizowaniu tam życia kulturalnego. Później — po powrocie do Poznania — był sekretarzem generalnym Regionalnej Komisji dla Zalesień i Zadrzewień Pomorza Zachodniego, delegatem Państwowej Rady Ochrony Przyrody dla spraw leśnych Pomorza Zachodniego oraz pierwszym kierownikiem lasów komunalnych miasta Szczecina. Jednocześnie pracował naukowo, pełniąc od 1945 r. obowiązki adiunkta w Zakładzie Botaniki Ogólnej UP.

Od września 1947 r. do końca marca 1949 r. Tadeusz Dominik pełnił obowiązki kierownika Wydziału Ochrony Roślin PINGW w Puławach, który obejmował także placówki w Bydgoszczy, Gorzowie i we Wrocławiu. Nie porzucił jednak pracy naukowej i dydaktycznej, kontynuowanej na Uniwersytecie we Wrocławiu. Od czerwca 1948 r. do końca 1953 r. był tam zastępcą profesora, kierując Zakładem Fitopatologii i Ochrony Roślin Uniwersytetu i Politechniki we Wrocławiu (od 1952 r. Zakład Fitopatologii Wyższej Szkoły Rolniczej). W 1951 r. habilitował się na Wydziale Rolniczym Uniwersytetu i Politechniki we Wrocławiu na podstawie rozprawy „Badania mykotrofizmu dzikich grusz na terenie Polski z uwzględnieniem warunków bioekologicznych”, lecz habilitacja nie została z przyczyn politycznych zatwierdzona przez władze centralne.

Z początkiem 1954 r. Tadeusz Dominik rozpoczął pracę w Instytucie Badawczym Leśnictwa, kierując utworzonym w lutym tego roku Zakładem Mikrobiologii Leśnej. Początkowo zakład ten znajdował pomieszczenie w WSR we Wrocławiu, w listopadzie 1954 r. został przeniesiony do Kuźni Nieborowskiej koło Gliwic, a od października 1957 r. mieścił się w lokalu nowo utworzonej Katedry Ochrony Roślin WSR w Szczecinie. Kierownikiem tej katedry został także Tadeusz Dominik, pracując przez pewien czas (do 1961 r.) w obu instytucjach. Wcześniej, w 1955 r. otrzymał tytuł profesora nadzwyczajnego, w 1961 r. został profesorem zwyczajnym. W Wyższej Szkole Rolniczej, późniejszej Akademii Rolniczej w Szczecinie pracował Tadeusz Dominik do końca życia, kierując Katedrą Ochrony Roślin i Zakładem Fitopatologii. Kierował też i jako kurator opiekował się kilkoma innymi zakładami tej uczelni, był także dyrektorem Instytutu Biologii Roślin i wice-dyrektorem Instytutu Ekologii i Ochrony Środowiska.

W okresie powojennym Tadeusz Dominik pełni liczne dodatkowe funkcje. W 1948 r. został powołany do Rady Naukowej przy Ministerstwie Rolnictwa, od 1955 r. był członkiem Rady Naukowej Babiogórskiego Parku Narodowego, od 1959 r. należał do Rady Naukowej Rozwoju Społeczno-Gospodarczego w woj. szczecińskim, w latach 1972-1979 był członkiem Komitetu Ochrony Roślin PAN. Współuczestniczył w redagowaniu „Zeszytów Naukowych WSR (AR) w Szczecinie”. Należał do kilku towarzystw naukowych: do Polskiego Towarzystwa Botanicznego (przed 1939 r. pełnił funkcje sekretarza Oddziału Poznańskiego), Polskiego Towarzystwa Przyrodników im. Mikołaja Kopernika, Szczecińskiego Towarzystwa Naukowego, Société Mycologique de France, Mycological Society of America. Był promotorem wielu prac doktorskich i opiekunem kilkunastu przewodów habilitacyjnych.

Spośród przyznanych Tadeuszowi Dominikowi odznaczeń wymienić należy: Medal X-lecia PRL, Złoty Gryf Pomorski (1960), Odznakę 1000-lecia Państwa Polskiego, Krzyż Oficerski Orderu Odrodzenia Polski (1967), Medal XXX-lecia PRL, tytuł „Zasłużony Nauczyciel PRL” (1979). Otrzymał także nagrodę I stopnia WRN w Szczecinie za osiągnięcia naukowe (1960) oraz indywidualne nagrody Ministra Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki. Wspomnieć również trzeba o nagrodzie przyznanej mu przez Ministra Oświaty w 1947 r. na wniosek Polskiego Towarzystwa Botanicznego za pracę dotyczącą mikoryzy drzew owocowych w ogrodach kórnickich. Pamięć Profesora uczczono po jego śmierci wmurowaniem tablicy pamiątkowej w gmachu, w którym pracował, a także nazwano jego imieniem i nazwiskiem salę wykładową w Akademii Rolniczej w Szczecinie oraz rezerwat „Bukowe Zdroje” w Puszczy Bukowej.

Profesor Tadeusz Dominik zmarł w Szczecinie 7 listopada 1980 r. i został pochowany na tamtejszym Cmentarzu Centralnym.

Publikowany dorobek prof. Tadeusza Dominika obejmuje blisko 200 pozycji. Największa i najważniejsza grupa prac badawczych dotyczy zagadnień mikoryzy.

Mikotrofizmem roślin wyższych interesował się jeszcze w początkowym okresie swojej pracy naukowej. Po wojnie badania te kontynuował i twórczo rozwijał. Gruntowne wykształcenie przyrodnicze i leśne pozwoliło mu spojrzeć na zagadnienie mikoryzy od strony ekologicznej, co rzuciło nowe światło na zjawisko współżycia mikoryzowego i ujawniło wiele z jego istotnych uwarunkowań. Tadeusz Dominik postawił hipotezę, że mikotrofizm danego gatunku rośliny jest zmienny i zależy od składu „mikrobiocenozy glebowej”. Tak więc w różnych warunkach siedliskowych o różnym składzie „mikrobocenozy”, glebowych — a co za tym idzie w różnych zbiorowiskach roślinnych, w których dana roślina może występować, jej mykotrofizm może się różnić i ulegać modyfikacjom dotyczącym zarówno komponentów grzybowych i ich morfologii jak i dynamiki samego zjawiska. Hipotezę tę potwierdził w czasie badań prowadzonych z udziałem swoich wrocławskich uczniów (A. Nespiała, R. Pachlewskiego) nad mikotrofizmem roślinności wydmy nadmorskich i śródlądowych oraz roślinności tatrzańskiej. Prof. Dominik planował opracowanie w serii podobnych publikacji mikotrofizm roślinności ze wszystkich ważniejszych zbiorowisk Polski. Zamiar ten częściowo zrealizował: około 20 publikacji z jego dorobku, opracowanych częściowo we Wrocławiu, częściowo w Kuźni Nieborowskiej i Szczecinie, należy do tego cyklu. Badania te miały duże znaczenie praktyczne dla leśnictwa, gdyż udowodniły konieczność tworzenia właściwej „mikrobocenozy” dla prawidłowego i szybkiego wzrostu drzew.

Nagromadzone w czasie badań terenowych obserwacje dotyczące morfologii mikoryz ujawniły braki w używanym dotychczas powszechnie, a opracowanym przez Melina systemie ich klasyfikacji. Tadeusz Dominik podjął próbę stworzenia nowego systemu mikoryz ektotroficznych, który oparł na łatwych do stwierdzenia cechach morfologiczno-anatomicznych. Zarys tego systemu opublikował w 1956 r., a później kilkakrotnie uzupełniał i poprawiał. Jest też autorem dwóch wartościowych opracowań ogólnych podsumowujących dotychczasową wiedzę o zjawisku mikoryzy i udostępniających ją polskiemu czytelnikowi; była to książka popularnonaukowa (1951) i praca obszerniejsza o charakterze monograficznym („Studium o mykoryzie”, 1961).

Tadeusz Dominik współpracował z uczonymi z innych krajów, szczególnie z Francji, Czechosłowacji, RFN i NRD, prowadził też tam badania i uczestniczył w sympozjach naukowych. Prace jego w dziedzinie mikoryzy znane są szeroko za granicą i wielokrotnie cytowane; prof. Bernard Boullard z uniwersytetu w Caen nazwał go „le fondateur de l'école polonaise d'étude des mycorrhizes”.

Prof. Tadeusz Dominik zajmował się też różnymi grupami grzybów mikroskopowych. W pierwszych latach pracy naukowej interesowały go pasożyty roślin naczyniowych. Ogłosił m.in. kilka doniesień o nowej wówczas w Polsce chorobie wiązów powodowanej przez *Graphium ulmi*, spis grzybów pasożytniczych okolic Włocławka oraz doniesienie zawierające opisy kilku nowych dla nauki gatunków pasożytujących na roślinach kwiatowych. Duże znaczenie dla poznania flory grzybów mikroskopowych Wielkopolski i Pomorza miała jego obszerna praca z 1936 r., wymieniająca z tych terenów ponad 680 gatunków, w tym 6 nowych dla nauki.

W późniejszym, szczecińskim okresie swej działalności naukowej, Tadeusz Dominik rozszerzył zakres swoich zainteresowań dotyczących grzybów glebowych. Jak dawniej badał intensywnie grzyby mykoryzowe, lecz wiele czasu poświęcał także innym grzybom izolowanym z gleby lub występującym w mikoryzosferze. Z ważniejszych publikacji tego typu można wymienić cykl prac poświęconych grzybom keratynofilnym (ogłoszone częściowo z Ireną Majchrowicz) i monografię rodzaju *Chrysosporium* (1968).

Prof. Dominik ma w swoim dorobku kilka wartościowych pozycji o charakterze popularyzatorskim. Był autorem podręczników mikologii i fitopatologii oraz wspomnianej już książeczki o mikoryzie. Cenny jest jego klucz do oznaczania hub (1957) wypełniający dotkliwą wówczas lukę w naszym popularnym piśmiennictwie botanicznym. Warto też wspomnieć o artykule omawiającym biologię sromotnika, *Phallus impudicus* (1956), który może służyć za przykład wzorowej popularyzacji wiedzy botanicznej.

W długoletniej pracy naukowej i pedagogicznej prof. Tadeusz Dominik odznaczał się niezależnością i indywidualną odwagą cywilną przy wygłaszaniu swoich poglądów, co nie zawsze zjednywało mu przyjaciół. Jako doskonały wykładowca cieszył się dużym autorytetem i szacunkiem wśród młodzieży akademickiej. Pamięć o Nim pozostanie na zawsze w sercach tych, z którymi pracował.

NOWE DLA NAUKI GATUNKI I ODMIANY GRZYBÓW OPISANE PRZEZ TADEUSZA DOMINIKA

- Acremonium africanum* Dominik et Majchrowicz (1976)
- Ascochyta fructigena* Dominik (1936)
- Ascochyta trifolii-alpestris* Dominik (1934)
- Cercospora Pietreni* Dominik (1936)
- Chrysosporium kreiselii* Dominik (1965)
- Dendrodochium szilvinyi* Dominik et Majchrowicz (1970)
- Dictyoarthrinopsis kelleyi* Dominik et Majchrowicz (1965)
- Diplodina cosmeae* Dominik et Kossobudzka in Dominik (1936)
- Geotrichum keratinophilum* Dominik et Majchrowicz (1964)
- Geotrichum sulphureum* Dominik et Majchrowicz (1964)
- Leptosphaeria trifolii-alpestris* Dominik (1934)
- Microsporon boullardii* Dominik et Majchrowicz (1965)
- Mycosphaerella honckenya* Dominik (1934)
- Paathramaya drewsi* Dominik (1969)
- Phyllosticta bacilloidea* Dominik (1936)
- Phoma baccilospora* Dominik (1934)
- Phoma heraclei* Dominik et Kossobudzka in Kossobudzka (1936)
- Phoma ribesiana* Dominik (1936)
- Phoma szczepkowskii* Dominik (1934)
- Ramularia sonchi* Dominik (1936)

- Sepedonium ochraceum* Dominik et Majchrowicz (1965)
Septoria lycopersici Speg. var. *microspora* Dominik (1936)
Septoria wodziczki Dominik (1934)
Sporotrichum keratinolyticum Dominik et Majchrowicz (1965)
Stysanus stemonitis (Pers.) Corda var. *keratinolytica* Dominik et Majchrowicz (1965)
Thielaviopsis wallemiaeformis Dominik et Majchrowicz (1976)
Torula kortasii Dominik et Majchrowicz in Majchrowicz et Dominik (1969)
Volutella fusariispora Dominik (1934)
Volutella keratinolytica Dominik et Majchrowicz (1964)
Volutella scopula Boulang. var. *glabra* Dominik (1934)

SPIS PUBLIKACJI PROF. TADEUSZA DOMINIKA

Prace naukowo-badawcze

1933. Relation entre la formation des cristaux d'oxalate de calcium chez quelques Conifères et la chute des feuilles. Bull. Acad. Pol. Sci. Lettr., sér. sci. nat. (I), 1932: 9-17.
1934. Nowe gatunki grzybków mikroskopowych Zachodniej Polski. Acta Soc. Bot. Pol. 11: 239-246.
1935. Grzyby pasożytnicze zebrane w okolicy Włocławka w sierpniu 1934 roku. Ibid. 12: 201-205.
 — (T. Dominik, M. Morawski) Spostrzeżenia nad gatunkami *Ithyphallus impudicus* (L.) Fr. i *Ithyphallus imperialis* (Schulzer). Ibid. 12: 289-300.
 — Materiały do flory grzybów mikroskopowych zachodniej Polski. Spraw. Pozn. Tow. Przyj. Nauk 8: 116-117.
1936. Materiały do flory grzybów mikroskopowych zachodniej Polski. Spraw. Kom. Fizjogr. PAU 70: 1-72.
 — (T. Dominik, M. Morawski) Observations sur *Ithyphallus impudicus* (L.) Fr. et *Ithyphallus imperialis* Schulzer. Bull. Trim. Soc. Mycol. France 51: 341-347.
 — Badania nad mykorhizą niektórych obcych drzew iglastych aklimatyzowanych w Polsce. Rocz. Nauk Rol. Leśn. 36: 84-114.
 — (T. Dominik, K. Zaleski) Groźna choroba wiazów i możliwości jej zwalczania. Ibid. 36: 168-176.
 — (J. Wiertelak, T. Dominik) Ochrona drewna użytkowego przed gniciem. I. Rozkład drewna przez grzyby. Ibid. 36: 368-394.
1937. Spostrzeżenia i rozważania nad holenderską chorobą wiazów powodowaną przez *Graphium ulmi* Schwarz. Ibid. 38: 134-140.
 — Badania nad mykorhizą niektórych obcych drzew iglastych aklimatyzowanych w Polsce. Ibid. 41: 44-46.
 — (J. Wiertelak, T. Dominik) Ochrona drewna użytkowego przed gniciem. I. Rozkład drewna przez grzyby. Ibid. 41: 443-444.
 — Pięciornik płony [*Potentilla sterilis* (L.) Garcke] w Polsce. Wyd. Okr. Kom. Ochr. Przyr. na Wielkop. i Pom. 7: 174-176.
1946. Nowe stanowisko rzadkiej paproci *Botrychium ramosum* (Roth) Asch. Spraw. Pozn. Tow. Przyj. Nauk 13: 72-75.
 — Nowe stanowisko *Ithyphallus imperialis* (Schulzer) w Poznaniu. Ibid. 13: 75-76.
 — (T. Dominik, S. Jagodziński) Badania nad mykorhizą niektórych drzew owocowych w Ogrodach Kórnickich. Pam. Zakł. Bad. Drzew i Lasu 1: 48-73.

- *Osmunda regalis* L. w nadleśnictwie Baszków, powiatu krotoszyńskiego. Prz. Leś. 1946 (IV): 13-14.
- 1947. (T. Dominik, W. Truszkowska) Przyczynek do znajomości mykorrhizy u niektórych paproci. Acta Soc. Bot. Pol. 18: 45-63.
 - Osutka dagleżjowa (*Adelopus gáumannii* Rohde) w Polsce. Prz. Leś. 1947 (IV): 28-29.
 - *Ithyphallus imperialis* ú Poznań. (w:) Wykaz prac z działu nauk mat.-przyr. wykonanych w Polsce w latach 1939-1945, Kraków, s. 71.
- 1948. Przyczynek do znajomości metaplazji w komórkach roślinnych zabijanych przez grzyby. Acta Soc. Bot. Pol. 19: 56-78.
 - Występowanie mykorrhizy u dzikich drzew owocowych rosnących w lesie. Ibid. 19: 169-187.
 - Przyczynek do znajomości mykorrhizy u wiąza polnego. Ibid. 19: 189-193.
 - Przyczynek do znajomości wartości hodowlanych czerechmy amerykańskiej. Sylwan 91: 123-132.
- 1950. Badania mykotrofizmu dzikich grusz na terenie Polski z uwzględnieniem warunków bioekologicznych. Acta Soc. Bot. Pol. 20: 255-303.
 - Modrzew w lasach czerniejewskich pod Gnicznem i dynamika rozwojowa jego mykorrhizy. Ibid. 20: 305-330.
- 1951. Cisy w Górach Bardziańskich koło Barda. Chrońmy Przyr. Ojcz. 7(9-10): 27-31.
- 1952. Badanie mykotrofizmu roślinności wydm nadmorskich i śródlądowych. Acta Soc. Bot. Pol. 31: 125-164.
- 1953. (T. Dominik, A. Nespiak) Badanie mykotrofizmu zespołów roślinnych krainy kosodrzewu w granitowych Tatrach. Ibid. 22: 753-769.
- 1954. (T. Dominik, A. Nespiak, R. Pachlewski) Badanie mykotrofizmu roślinności zespołów na skałkach wapiennych w Tatrach. Ibid. 23: 471-485.
 - (Idem) Badanie mykotrofizmu zespołów roślinnych regla górnego w Tatrach. Ibid. 23: 487-504.
- 1955. (T. Dominik, R. Pachlewski) Badanie mykotrofizmu zespołów sosnowych w Lebie nad Bałtykiem. Roczn. Sekc. Dendr. PTB 10: 53-96.
 - Kształtowanie się gleb wydmowych w regionie nadmorskim. (w:) Zagospodarowanie wydm nadmorskich. Mat. z narady NOT, Warszawa, s. 5-18, 9 tabl.
- 1956. (T. Dominik, R. Pachlewski) Badanie mykotrofizmu zespołów roślinnych regla dolnego w Tatrach. Acta Soc. Bot. Pol. 25: 3-26.
 - Projekt nowego podziału mikoryz ekotroficznych oparty na cechach morfologiczno-anatomicznych. Roczn. Nauk Leśn. 14: 223-246.
 - Mykotrofizm topól w ich naturalnych zespołach na terenie Polski. Ibid. 14: 247-266.
- 1958. Próby przeszczepiania mikrobocenozy glebowej drzewostanów sosnowych na tereny rolne. Prace IBL 177-182: 5-43.
 - (B. Boullard, T. Dominik) Badania porównawcze nad mikoryzami *Pinus strobus* L. z różnych stanowisk we Francji i w Polsce. Ibid. 177-182: 45-84.
 - (T. Dominik, H. Ferchau) Wstępne studia porównawcze mikoryz *Pinus strobus* L. w Ameryce i w Europie. Ibid. 177-182: 85-99.
 - Przyczynek do znajomości mikotrofizmu *Pinus banksiana* Lambert w drzewostanach. Ibid. 177-182: 101-116.
 - Studium nad mikotrofizmem rodzaju *Populus*. Ibid. 177-182: 117-172.
 - Badania mykotrofizmu zespołu buka nad Bałtykiem. Ekol. Pol. ser. A, 5: 213-256.
 - Rzut oka na wyniki badań nad mikotrofizmem zespołów roślinnych Tatr. Zesz. Nauk. WSR Szczec. 1: 63-71, 3 tabl.
- 1959. Synopsis of a new classification of the ectotrophic mycorrhizae established on morphological and anatomical characteristics. Mycopathol. Mycol. Appl. 11: 359-367.
 - Dynamika rozwojowa mikoryz tworzonych przez *Pinus silvestris* i *Boletus luteus* w glebach porolnych. Szczec. Tow. Nauk., Wydz. przyr.-roln. 1(1): 1-17, 13 tabl.

1960. (H. Orłóś, T. Dominik) Z biologii huby korzeniowej — *Fomes annosus* (Fr.) Cooke. Sylwan 104(1): 1-13.
- (B. Boullard, T. Dominik) Recherches comparatives entre le mycotrophisme du *Fagetum carpaticum* de Babia Góra et celui d'autres Fageta précédemment étudiés. Zesz. Nauk. WSR Szczec. 3: 3-20, 10 tabl.
1961. (T. Dominik, B. Boullard) Les associations mycorrhiziennes dans les hêtraies françaises I. Recherches préliminaires. Pr. IBL 207-210: 3-30.
- Badanie mikotrofizmu zespołów roślinnych w Parku Narodowym w Pieninach i na Skalce nad Łysą Polaną w Tatrach ze szczególnym uwzględnieniem mikotrofizmu sosny reliktovej. Ibid. 207-210: 31-58.
- Studium nad mikotrofizmem świerka pospolitego — *Picea excelsa* (Lam.) Lk w Polsce. Ibid. 207-210: 59-102.
- Badania nad przeszczepianiem mikrobocenoz gleb leśnych na tereny rolne. Ibid. 207-210: 103-162.
- Próby naturalnego wyizolowania grzybów mikoryzowych z gleb rolnych i nieużytków w okolicy Szczecina. Ibid. 227-231: 3-37.
- (T. Dominik, H. Wojciechowska) Badanie mikotrofizmu zespołów roślinnych rezerwatu „sosny taborskiej” w Taborzu. Ibid. 227-231: 39-55.
- Studium o mikoryzie. Folia Forest. Pol. ser. A, 5: 3-160.
- Klucze do oznaczania mikoryz. Zesz. Nauk. WSR Szczec. 5: 63-104.
- (T. Dominik, R. Pachlewski) Investigations on mycotrophism of plant associations in the lower timber zone of Tatra. Centr. Inst. Inf. Nauk.-Techn. i Ekon., Warszawa, 19 ss.
1962. Rozwój mikoryz w torfie, próchnicy, oborniku i w glebie mineralnej. Zesz. Nauk. WSR Szczec. 7: 127-133.
- Tentative proposal for a new classification scheme of ectotrophic mycorrhizae established on morphological and anatomical characteristics. Centr. Inst. Inf. Nauk.-Techn. i Ekon., Warszawa, 17 ss.
1963. (T. Dominik, H. Wojciechowska) Badania mikotrofizmu dwu zespołów z drzewostanem sosnowym na terenie Wielkopolskiego Parku Narodowego: *Dicrano-Pinetum* i *Periclymeno-Quercetum*. Pr. IBL 252-256: 55-74.
- Badania nad grzybami mikoryzowymi w drzewostanach wymierających na glebach porolnych. Ibid. 257-263: 3-27.
- Mikotrofizm daglezji (*Pseudotsuga taxifolia* Britton) w różnych drzewostanach w Polsce. Ibid. 257-263: 29-59.
- (T. Dominik, T. Madej) Badanie mikotrofizmu zespołu sosnowego w leśnictwie Starze-nina. Ibid. 257-263: 61-69.
- Morphologie und Systematik der Mykorrhizen und die Abhängigkeit ihres Auftretens von verschiedenen Pflanzenassoziationen und Böden. Mykorrhiza., Intern. Mykorrhizasymposium, Weimar 1960. Jena, s. 339-357.
1964. (T. Dominik, I. Majchrowicz) A trial for isolating keratinolytic and keratinophilic fungi from the soils fo the cemeteries and forests of Szczecin. Ekol. Pol. ser. A, 12: 79-105.
- Notatki mikologiczne z lat 1945-1960. Zesz. Nauk. WSR Szczec. 10: 47-77.
- Investigations on the mycotrophy of beech associations on the Baltic coast. Centr. Inst. for Scient., Techn. and Econ. Inf., Warsaw, 43 ss.
- Mycotrophy of poplars in their natural associations in Poland. Ibid., 16 ss.
- Observations and consideration on the Dutch elm disease caused by *Graphium ulmi* Schwarz. Ibid., 6 ss.
- (T. Dominik, A. Nespiak, R. Pachlewski) Investigations on mycotrophy of plant asso-ciations of the upper timber zone in the Tatra. Ibid., 13 ss., 5 tabl.
- (T. Dominik, R. Pachlewski) Investigations on the mycotrophy of pine associations in Łeba on the Baltic coast. Ibid., 37 ss.

1965. Z badań nad mikoryzami. Pr. IBL 280-283: 147-161.
- (T. Dominik, I. Majchrowicz) Second contribution to the knowledge of keratinolytic and keratinophilic soil fungi in the region of Szczecin. *Ekol. Pol. ser. A*, 13: 415-447.
 - Wybrane zagadnienia z ochrony wybrzeża Bałtyku (sprawy glebowe i leśne). *Zesz. Nauk. WSR Szczec.* 18: 63-77.
 - Wybrane zagadnienia z ochrony wybrzeża Bałtyku (czynniki destrukcyjne w ujęciu fotograficznym). *Ibid.* 18: 79-97.
 - Rozważania na temat rodzaju *Chrysosporium* Corda 1833 i zbliżonych do niego rodzajów na terenie woj. szczecińskiego. *Ibid.* 19: 129-145.
 - Development dynamics of mycorrhizae formed by *Pinus silvestris* and *Boletus luteus* in arable soils. *Centr. Inst. for Scient., Techn. and Econ. Inf., Warsaw*, 10 ss., 4 tabl.
1966. (B. Boullard, T. Dominik) Les associations mycorrhiziennes dans les hêtraies françaises. II. — Un exemple de Fagetum gallicum Br.-Bl., la hêtraie relictuelle de la Saine-Baume. *Bull. Mus. Hist. Nat. Marseille* 26: 5-19.
- (B. Boullard, T. Dominik) Etude des mycorrhizes ectotrophes constituées par les essences forestières en Margeride. Importance de ces associations pour le reboisement des landes de la Lozère. *Journ. Agric. Trop. Bot. Appliq.* 13: 183-206.
 - (T. Dominik, I. Majchrowicz) Some new species of fungi from the soil of Conacry. *Mycopathol. Mycol. Appl.* 28: 209-219.
 - Experiments with inoculation of agricultural land with microbial cenosis from forest soils. *Centr. Inst. for Scient., Techn. and Econ. Inf., Warsaw*, 50 ss.
 - The larch in the Czerniejewo forests near Gniezno and the developmental dynamics of its mycorrhizae. *Ibid.*, 14 ss.
 - Occurrence of Douglas fir (*Pseudotsuga taxifolia*) in various Polish stands. *Ibid.*, 16 ss.
 - Studies on mycorrhizae of some foreign coniferous trees acclimatized in Poland. *Ibid.*, 18 ss., 3 tabl.
 - (T. Dominik, A. Nespiak) Investigations on the mycotrophy of plant associations in the dwarf mountain pine zone of the High Tatra. *Ibid.*, 12 ss.
 - (T. Dominik, A. Nespiak, R. Pachlewski) Investigations on the mycotrophy of vegetal associations on calcareous rocks in the Tatra Mts. *Ibid.*, 12 ss.
 - (T. Dominik, T. Madej) Investigation into mycotrophy in the pine association, Starzenina forest district. *Ibid.*, 4 ss.
 - (H. Orłoś, T. Dominik) Some notes on the biology of the root fomes *Fomes annosus* (Fr.) Cooke, *Ibid.*, 10 ss., 2 tabl.
1967. An attempt at natural isolation of mycorrhizal fungi from arable soils and barrens in the environs of Szczecin. *Ibid.*, 25 ss.
- Investigations on mycorrhizal fungi in dying forest stands on arable soils. *Ibid.*, 17 ss.
 - Investigations on the mycotrophy of plant associations in the Pieniny National Park and on Mt. Skalka above Łysa Polana (clearing) in the Tatra, with special reference to the mycotrophy of relict pines. *Ibid.*, 14 ss.
 - Investigations on the mycotrophy of the spruce — *Picea excelsa* (Lam.) Lk. in Poland. *Ibid.*, 24 ss., 12 tabl.
 - (T. Dominik, H. Wojciechowska) Studies on the mycotrophy of plant associations of the "Tabórz pine" reservation in Tabórz. *Ibid.*, 13 ss.
 - (T. Dominik, I. Majchrowicz) Studies on the tuberculate mycorrhizae of Douglas fir (*Pseudotsuga taxifolia* Britton). *Ekol. Pol. ser. A*, 15: 75-90.
 - (V. Mejstřík, T. Dominik) Mycorrhiza u buku (*Fagus sylvatica* L.) na různých stanovištích v ČSSR. *Sbornik Vědeck. Lesn. Ústavu Vysoké Školy Zeméd. (Praha)* 10: 317-340.
1968. (I. Majchrowicz, T. Dominik) Third contribution to the knowledge of keratinolytic and keratinophilic soil fungi in the region of Szczecin. *Ekol. Pol. ser. A*, 16: 121-145.
- *Chrysosporium* Corda 1833. *Zesz. Nauk. WSR Szczec.* 24: 37-66.

- Grzyby rzadko spotykane lub nowe dla Europy wyizolowane z gleb województwa szczecińskiego. *Ibid.* 28: 11-32.
- 1969. (I. Majchrowicz, T. Dominik) Further contribution to the knowledge of keratinolytic and keratinophilic soil fungi of the region of Szczecin. — Keratinolytic and keratinophilic fungi in the immediate surrounding of cattle. *Ekol. Pol. ser. A*, 17: 87-116.
- Key to ectotrophic mycorrhizae. *Folia Forest. Pol. ser. A*, 15: 309-321, 7 tabl.
- (V. Mejstřík, T. Dominik) The ecological distribution of mycorrhiza of beech. *New Phytol.* 68: 689-700.
- Uwagi i obserwacje o chorobie korkowej opuncji. *Zesz. Nauk. WSR Szczec.* 30: 49-59.
- *Paatharamaya drewsi* sp. nov. *Ibid.* 30: 61-68.
- W sprawie nazw: *Microsporium* czy *Microsporon*. *Ibid.* 30: 69-74.
- 1970. (T. Dominik, I. Majchrowicz) Further contribution to the knowledge of keratinolytic and keratinophilic fungi of the region of Szczecin. — Keratinolytic and keratinophilic fungi in the excrements of farm animals. *Ekol. Pol.* 18: 571-611.
- Uwagi o grzybach często występujących na terenie województwa szczecińskiego a mało znanych oraz o grzybach rzadszych wymagających uzupełnień w opisach. *Zesz. Nauk. WSR Szczec.* 32: 71-108.
- 1972. (A. Andruszewska, T. Dominik) Mikoryza *Prunus cerasus* L. × *Rhodophyllus clypeatus* (Bull. ex Fr.) Quel. *Ibid.* 37: 3-14.
- Współżycie czy pasożytnictwo utajone w owocnikach grzybów kapeluszowych. *Ibid.* 37: 69-74.
- 1973. Uwagi o trudnościach przy oznaczaniu grzybów glebowych. *Ibid.* 39: 91-96.
- 1974. Mikoryzy ginącej sosny *Pinus pinaster* Soland w pasmach gór Maures, l'Estérel i Alpes Maritimes we Francji. *Folia Forest. Pol. ser. A*, 21: 17-24.
- (T. Dominik, A. Ihnatowicz, H. Kopyłow, R. Miętkiewski) Mycoflora of sand-boxes in kindergardens in Szczecin. *Ekol. Pol.* 21: 901-932.
- 1976. (T. Dominik, A. Ihnatowicz) Soil fungi from Eloka near Abidjan in Equatorial West Africa. *Zesz. Nauk. AR Szczec.* 50: 13-27.
- (T. Dominik, A. Ihnatowicz) Pasożytowanie wewnątrz trzonków konidialnych u rodzaju *Aspergillus*. *Ibid.* 50: 131-132.
- 1979. (T. Dominik, A. Ihnatowicz) Badania mikotrofizmu topól w uprawach doświadczalnych Instytutu Badawczego Leśnictwa na terenie woj. szczecińskiego. *Pr. IBL* 542-548: 67-112.
- 1980. (A. Ihnatowicz, T. Dominik) Badania nad mikotrofizmem i mikoflorą ziemniaka w doświadczeniach prowadzonych w Lipkach. *Komunikat. Biul. Inst. Ziemn.* 24: 119-132.

Artykuły popularnonaukowe, referaty, sprawozdania i recenzje

- 1934. Zagadnienie chorób roślinnych i ich głównych przyczyn. *Ogrodnictwo* 30: 69-76.
- 1935. Zagadnienie mykorrhizy w świetle-historii badań. *Kosmos (Lwów) ser. B*, 60: 127-152.
- Przyczyny wymierania wiązków w Poznaniu. *Dziennik Pozn.* 77(246): 4 (z dn. 24. X. 1935).
- 1936. Grzyby mikroskopowe. (w: Stan badań nad roślinnością Wielkopolski i zadania na przyszłość). Wydawn. Okr. Kom. Ochr. Przyr. na Wielkop. i Pom. 6: 13-16.
- Aktualny stan naszych wiadomości o bakteriofagach z uwzględnieniem ich roli w kulturach roślin motylkowych. *Kosmos (Lwów) ser. B*, 61: 257-283.
- Oddział Poznański Pol. Tow. Botanicznego. *Przyroda i Technika* 15: 125-126.
- Zagadnienie raków roślinnych. *Ibid.* 15: 207-214.
- Sprawozdanie z zebrań Oddziału Poznańskiego Pol. Tow. Botanicznego. *Ibid.* 15: 215-253, 636-637.
- Nowe pożyteczne dzieło botaniczne „Chronica botanica”. *Ibid.* 15: 253-254.
- Znaczenie mykorrhizy dla aklimatyzowanych drzew leśnych. *Ibid.* 15: 292-296.
- (T. Dominik, K. Zaleski) Kilka słów o chorobie wiązków. *Ibid.* 15: 370-374.

- Zalesianie wydm piaszczystych. *Ibid.* 15: 437-440.
- (T. Dominik, A. Zgama) Grzyby szkodnikami w ulach. *Ibid.* 15: 455-457.
- 1937. Bakteriofagi wrogami i sprzymierzeńcami rolnika. *Rocz. Nauk Rol. i Leś.* 39: 100-107.
- 1938. Pierwotne partie lasów ordynacji w Czerniejewie (pow. gnieźnieński). *Kwartalny Biul. Inf. (Kraków)* 8(4): 10-11.
- 1939. Resztki lasu bukowego w nadleśnictwie Stary Tomyśl w Wielkopolsce. *Ibid.* 9(2): 52-53.
- Stara aleja dębowo-bukowa przy folwarku Wytomyśl w Wielkopolsce. *Ibid.* 9(2): 56.
- Park pałacowy w Wąsowie w Wielkopolsce. *Ibid.* 9(2): 56-57.
- O mikrofotografii. *Wiad. Fotogr. (Poznań)* 9(5): 104-107.
- 1945. Przyczynek do znajomości wartości hodowlanych czeremchy amerykańskiej. *Prz. Leś.* 1945 (XI): 5-8.
- Do artykułu K. Wojczyńskiego „*Ophiostoma ulmi*”. *Ibid.* 1945 (XI): 10-11.
- 1946. Kilka słów o modrzewiach. *Ibid.* 1946 (I): 5-8.
- Ciekawa nowa forma sosny pospolitej. *Ibid.* 1946 (IV): 5.
- Znaczenie mikroflory glebowej dla rozwoju sadzonek sosnowych. *Ibid.* 1946 (VII): 7-12.
- (T. Dominik, F. Biełoszabska) Kilka słów o grzybach w lecznictwie. *Ibid.* 1946 (VII): 17-18.
- 1947. W sprawie podkrzesywania. *Las Polski* 21: 188-191. Po co nam lasy? *Prz. Leś.* 1947 (IV): 1-7.
- Materiały do planu zalesiania Regionalnego Cmentarza w Poznaniu. *Ibid.* 1947 (IV): 17-20.
- Objazd naukowy lasów Ziemi Odzyskanych. *Ibid.* 1947 (IV): 30-31 (opubl. anonimowo).
- 1948. Lasy Pomorza Zachodniego. *Las Polski* 22: 182-188.
- Plagi w produkcji roślinnej. *Chrońmy Przyr. Ojcz.* 4 (1-2): 8-14.
- Bakteriofagi. *Przegl. Roln.* 3: 308-309.
- Bakterie glebowe sprzymierzeńcem rolnika. *Gaz. Roln.-Chłopi* 4(24): 8.
- Praktyczne możliwości szczepienia gleb. *Ibid.* 4(31): 9.
- 1948. 1949. Plagi w produkcji roślinnej. *Prz. Leś.* 1948(IV): 21-22, 1949(III): 23-24.
- 1949. Stan obecnej wiedzy o mykorrhizie. *Sylwan* 93(1-2): 199-207.
- Problematyka leśnych pasów ochronnych. *Ibid.* 93(3-4): 56-75.
- Zagadnienie pasów wiatrochronnych w nowej gospodarce rolniczo-leśnej. *Prz. Ogrod.* 26(2): 51-54.
- (T. Dominik, H. Kowalska) Zagadnienie mykorrhizy w sadownictwie. *Ibid.* 26(7-8): 222-223.
- Lasy. (w:) *Pomorze Zachodnie*, cz. 2, Poznań, s. 51-56.
- Dalej o chromosomach. *Problemy* 5: 855-856.
- 1950. (S. Ehrlich, T. Dominik) *Stalinowski plan przeobrażenia przyrody*. PWRiL, Warszawa, 50 ss.
- 1951. Hodowla tkanek roślinnych *in vitro* jako podłoże dla czystych kultur pasożytów bezwzględnych. *Post. Wiedzy Rol.* 3(3-4): 224-232.
- Mykorrhiza. PWRiL, Warszawa, 63 ss.
- 1952. O roli mykorrhizy w życiu niektórych drzew leśnych. *Las Polski* 26(10): 5-8.
- 1953. Mykotrofizm rodziny traw (*Gramineae*). *Post. Wiedzy Rol.* 5(3): 36-47.
- Krajobraz — biocenoza — ekologia — leśne pasy ochronne. *Biul. Kcm. Ekol. PAN* 1(1): 10-28.
- O szerokie uwzględnienie podstaw ekologicznych w fitopatologii. *Ibid.* 1(3): 19-28.
- (rec.) Kochman J. *Grzyby domowe*. Warszawa, 1951. *Sylwan* 97(4): 287-289.
- 1954. O potrzebie badań nad zadrzewieniami ochronnymi ze szczególnym uwzględnieniem zadrzewień śródpolnych. *Kosmos (Warszawa) ser. biol.* 3: 755-766.
- Mamy jeszcze pierwotne bory świerkowe. *Chrońmy Przyr. Ojcz.* 10(3-4): 3-8, 2 tabl.
- Uwagi o książce Morozowa — „*Nauka o lesie*”. *Sylwan* 98(6): 509-517.
- Na marginesie doświadczeń w Ochabach. *Biul. Kom. Ekol. PAN* 2(2): 5-11.

- Metody badania wpływu zadrzewień ochronnych na zdrowotność roślin uprawnych. *Ibid.* 2(3): 59-70.
- 1955. Chemizacja środowiska — problemy z nią związane — niebezpieczeństwa zmian biocenotycznych — wskazówki dla badań. *Ekol. Pol. ser. B*, 1(3-4): 87-93.
- Na marginesie konferencji w sprawie zadrzewień śródpolnych. *Chrońmy Przyr. Ojcz.* 11(4): 30-40.
- Mykorhiza, jej znaczenie i wykorzystanie w produkcji leśnej. Wrocław, 20 ss. (maszynopis powiel.).
- Walka o zdrowe powietrze. *Dziennik Zach. (Stalinogród)* 11(48): 3.
- 1956. Uwagi o pracy J. Łanowskiej — „Wstępne badania nad wpływem środowiska na występowanie mikoryzy u ziemniaka”. *Post. Nauk Rol.* 8(1): 151-155.
- Historia naturalna jednego sromotnika. *Problemy* 12: 256-266.
- Samożywne czy współżyjące z innymi organizmami? *Ibid.* 12: 863-870.
- 1957. *Huby*. PZWS, Warszawa, 160 ss.
- 1961. *Bibliographie über Pflanzengesellschaften und Mykorrhizen*. *Excerpta Bot. sect. B (sociologica)* 3: 316-320.
- 1962. Zakład Mikrobiologii Leśnej. (w: *Działalność Instytutu Badawczego Leśnictwa do 1956 roku*). *Pr IBL* 224: 199-207.
- (rec.) B. Boullard, R. Moreau: *Sol, microflore et vegetation ... Paris 1962*. *Wszechświat* 1962: 242-243.
- 1963. Blaski i cienie chemizacji upraw rolnych. *Gaz. Cukrow.* 71: 310-313.
- 1965. (I. Majchrowicz, T. Dominik) Historia naturalna jednego pajęczaka. *Problemy* 21: 470-476.
- (rec.) R. Schaede: *Die Pflanzlichen Symbiosen*, Stuttgart. *Wiad. Bot.* 9: 323-326.
- 1966. Pierwsza korzyść z badań ekologicznych nad mikoryzami. *Sylwan* 110(11): 23-27.
- Mikoryza daglezi zielonej. *Las Polski* 40(10): 16.
- 1971. Wpływ herbicydów na rozwój drzew leśnych w szkółkach i przez analogię na rozwój zbóż w szerokiej uprawie. *Post. Nauk Rol.* 23(5): 83-89.
- Kierunki kształtowania środowisk pracy w produkcji roślinnej oraz potrzeby badawcze w tym zakresie. (w:) *Usprawnienie warunków pracy w przedsiębiorstwach rolniczych (Materiały konferencyjne)*. Szczecin, s. 58-81.
- *Co piszczy w trawie ... Spojrzenia* 1971(4): 18.
- 1978. Rola grzybów w środowisku. (w:) *Biochemia w ochronie środowiska naturalnego. Materiały sesji naukowej ... Warszawa-Poznań*, s. 9-13.

Podręczniki

- 1949. *Patologia roślin*. Wrocław, 274 ss. (skrypt).
- 1951. *Patologia ogólna roślin*. PZWS, Wrocław, 225 ss. (skrypt).
- *Podstawy mykologii*. PWN, Wrocław, 370 ss. (skrypt).
- 1957. *Patologia ogólna roślin. Ogólny zarys*. WSR, Szczecin, 159 ss. (skrypt).
- 1967, 1968. *Patologia ogólna roślin*. WSR, Szczecin, 125 ss. II wyd. 171 ss.

Źródła

- A. Warzecha, 1981. *Spraw. Szczec. Tow. Nauk.* 1980: 166-169. — I. Majchrowicz, T. Madej. 1983. *Inform. dla czł. P.T.Fit.* 8: 33-46 (fot., spis publ.). — Akta osobowe z Archiwum Akademii Rolniczej w Szczecinie. — Dokumenty i informacje otrzymane od żony T. Dominika, Ewy z Dobrowolskich Dominikowej.